

MIKKELIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUIDEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2009

Mikkelin kaupungin julkaisuja 2010

ISBN 978-952-5691-16-0
ISSN 1459-1790

Tilaukset

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut
Kiiskinmäenkatu 5-7, 50130 Mikkelä
[kaija.ringbom \(at\) mikkeli.fi](mailto:kaija.ringbom@ykkeli.fi) tai (015) 194 4700

Kannen valokuva: Laulujoutsenia keväällä Naistingilla, Timo J. Lehtonen

MIKKELIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUIDEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2009

Yleistä

Mikkelin seudun ympäristöpalveluista tehdyn sopimuksen mukaan yhteisessä ympäristöpalvelut -yksikössä hoidetaan Mikkelin, Hirvensalmen, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Ristiinan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiat. Yksikkö aloitti tässä muodossa toimintansa vuoden 2005 alussa. Suomenniemen kunta tuli mukaan Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintaan vuoden 2008 alussa.

Ympäristölautakunta

Viranomaisena toimii seudullinen ympäristölautakunta, jossa on yhdeksän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Ympäristölautakuntaan kuuluvat kaudella 2009–2012 seuraavat jäsenet:

Varsinainen jäsen

Auvinen Pekka, puheenjohtaja, Mikkel
 Ojala Kari, Mikkel
 Pekonen Petri, Mikkel
 Torniainen Riitta, Mikkel
 Pylkkänen Pentti, varapuheenjohtaja, Hirvensalmi
 Liukkonen Jari, Mäntyharju
 Toivonen Raili, Pertunmaa
 Vihermäki Eeva, Ristiina
 Kurvinen Minna, Suomenniemi

Varajäsen

Raittila Totti, Mikkel
 Myyryläinen Veikko, Mikkel
 Kakriainen Pekka, Mikkel
 Pöyry Raija, Mikkel
 Ukkonen Tenho, Hirvensalmi
 Björnström Anita, Mäntyharju
 Nieminen Katja, Pertunmaa
 Korhonen Leena, Ristiina
 Siltamaa Niina, Suomenniemi

Mikkelin kaupunginhallituksen edustajana ympäristölautakunnassa on ollut Anne Puntanen

Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2009 aikana yhdeksän kertaa. Pöytäkirjoihin kertyi 148 pykälää. Heinäkuun kokous pidettiin Mäntyharjulla (Mäntymotelli), kolme kokousta Jääkärikadun Ympäristötalossa ja muut ympäristöpalvelujen kokoushuoneessa Pankalammen terveyskeskuksen yhteydessä.

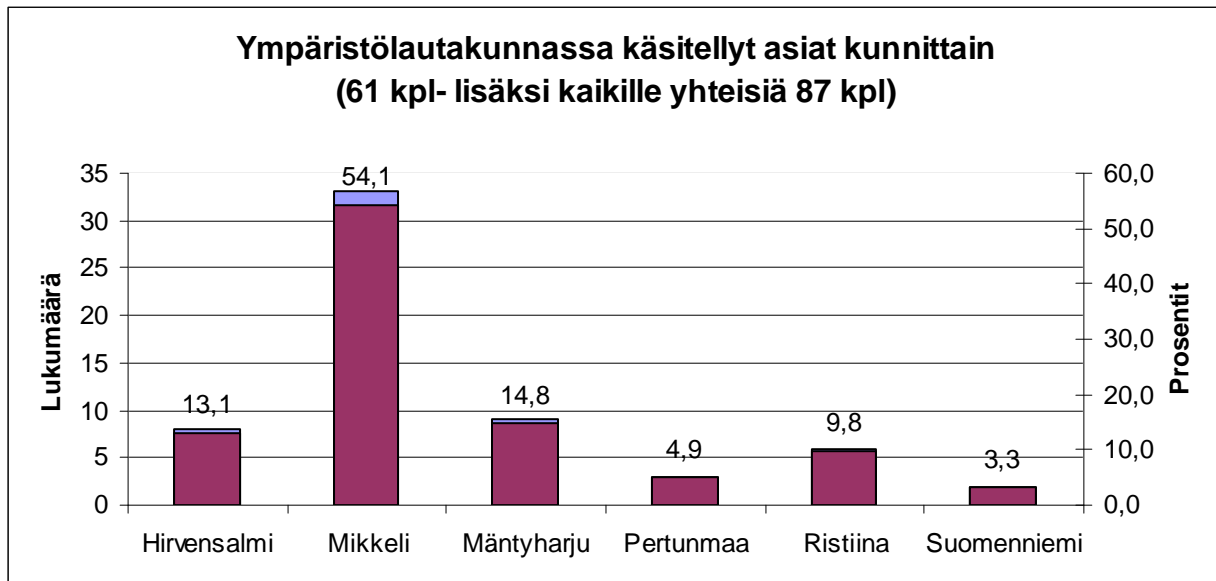
Ympäristölautakunta myönsi kuusi ympäristölupaa/ luvan muutosta, joista kolme Mikkeliin ja yksi Mäntyharjulle, Pertunmaalle ja Suomenniemelle. Lisäksi lautakunta antoi 10 ympäristölupaan liittyvää lausuntoa Etelä-Savon ympäristökeskukselle ja Itä-Suomen ympäristölupavirastolle. Ympäristölupaviraston myöntämästä Aveasuon turvetuotannon ympäristöluvasta valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen. Myönnettiin kuusi maastoliikennelain mukaista lupaa; kolme Hirvensalmelle, kaksi Mikkeliin ja yksi Ristiinaan.

Ympäristölautakunta antoi 11 kaavalausuntoa, kolme maa-aineslupalausuntoa, kaksi lausuntoa valitusten johdosta sekä 10 muuta lausuntoa (mm. Hirvensalmen ja Ristiinan rakennusjärjestyksistä, Mikkelin, Ristiinan, Puumalan ja Suomenniemen jätehuoltomääräyksistä, kahdesta voimajohtolinjasta, Mäntyharjun Särkimäen kaatopaikan suotovesien käsittelystä, kahdesta haja-asutusalueen jätevesien käsittelyyn liittyneestä valtuustoaloitteesta ja Vuoksen ja Kymijoen vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmaehdotuksista jätehuoltomääräyksistä ja jätevesiasioihin liittyvistä valtuustoaloitteista). Näiden lisäksi annettiin myös virkamieslausuntoja; mm. 25 kaavalausuntoa, viisi lausuntoa maa-aineslupahakemuksista ja 14 muuta lausuntoa).

Vesihuoltolain mukaisia vapautushakemuksia lautakunnassa käsiteltiin kolme, joista kahdelle myönnettiin vapautus toistaiseksi ja yhdelle vuoden 2010 loppuun. Vapautushakemusten käsittely on delegoitu ympäristöpäällikölle, mutta em. hakemukset tuotiin lautakunnan ratkaistavaksi.

Lisäksi lautakunnassa hyväksyttiin ympäristöpalveluiden toimintasääntö, tupakkatuotteiden myynnistä ja valvonnasta perittävä maksutaksa ja vahvistettiin kuntien yleisten uimarantojen luettelo.

Ympäristölautakunnassa käsitellyt asiat jakaantuvat kunnittain seuraavasti:

Toukokuun kokouksessaan lautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle energia- ja ilmastostrategian laatimista ja ympäristöstrategian päivitystä. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen ja asetti työtä johtamaan ohjausryhmän, johon nimettiin ympäristö-, teknisen sekä maaseutu- ja tielautakunnan puheenjohtajat ja pyydettiin kaupungin keskeisiä hallintokuntia ja muita sidosryhmiä nimeämään oma edustajansa. Ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Auvinen Pekka, ympäristölautakunta, ohjausryhmän puheenjohtaja
 Hirvonen Sami, Metsäsairila Oy
 Leppänen Timo, Etelä-Savon Energia Oy
 Lyytinen Anne-Kaarina, Itä-Suomen aluehallintovirasto
 Nykänen Heikki, maaseutu- ja tielautakunta
 Puntanen Anne, kaupunginhallitus
 Pöntinen Jukka, tekninen lautakunta
 Tanninen Jukka, tilahallinto
 Turkki Reijo, Mikkelin vesilaitos
 Holopainen Arja, Ympäristöpalvelut
 Lehtonen Timo J., Ympäristöpalvelut

Ympäristöstrategian päivityksen perustyö on tehty kolmessa työryhmässä, joihin ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Energia- ja ilmastotyöryhmä

Jari Ahonen, Kaupunkisuunnittelu
 Jarmo Autere, Hankintapalvelut
 Mia Hassinen, Ruoka- ja puhtauspalvelut
 Sami Hirvonen, Metsäsairila Oy
 Timo Leppänen, Etelä-Savon Energia Oy
 Kari Ojala, ympäristölautakunta
 Jukka Tanninen, Tilahallinto
 Timo J. Lehtonen, Ympäristöpalvelut
 Marita Savo, Ympäristöpalvelut

Vesi- ja jätevesityöryhmä

Jari Ahonen, Kaupunkisuunnittelu
 Ari Fred, Rakennusvalvonta
 Annamari Huttunen, Metsät ja vesialueet
 Pekka Kammonen, Yhdyskuntatekniikka- ja ympäristö
 Kari Mikkonen, Maaseututoimisto
 Viljo Muuronen, Yhdyskuntatekniikka ja ympäristö
 Ilkka Nurhonen, Mikkelin vesilaitos
 Riitta Tomiainen, Ympäristölautakunta
 Timo J. Lehtonen, Ympäristöpalvelut
 Anne Luttinen, Ympäristöpalvelut
 Heikki Tanskanen, Ympäristöpalvelut

Ympäristöterveydenhuollon työryhmä

Mia Hassinen, Ruokapalvelut
 Petri Pekonen, ympäristölautakunnan edustaja
 Reijo Turkki, Mikkelin vesilaitos
 Risto Vilkki, Tilahallinto
 Markku Halttunen, Ympäristöpalvelut
 Arja Holopainen, Ympäristöpalvelut
 Kalle Nieminen, Ympäristöpalvelut
 Sanna Toivanen, Ympäristöpalvelut

Visio

Mikkelin kaupungin ympäristöstrategiassa on määritelty kaupungin ympäristötyön visio vuodelle 2014 seuraavasti: Mikkeli säilyttää asemansa ympäristövastuullisuuden edelläkävijänä. Mikkelillä on hyvä ympäristöimago.

Toimintaympäristön kuvaus

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä Mikkeliissä, Hirvensalmella, Mäntyharjussa, Pertunmaalla, Ristiinassa ja Suomenniemellä. Ympäristöpalvelujen tehtävänä on edistää toimialueensa väestön, eläinten ja ympäristön hyvinvointia. Tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä säilyttää luonto monimuotoisena. Ympäristöpalveluja tarjoaa kaikkiaan 21 työntekijää, joista 8 terveystalossa, 8 eläinlääkintähuollossa ja 5 ympäristönsuojelussa.

Sitovat tavoitteet talousarviovuonna ja niiden toteutuminen

Talous

Kriittiset menestystekijät

- ympäristöasiat hoidetaan taloudellisesti.

Mittari

- kustannus/asukas

Strateginen päämäärä	Tavoitetaso	Toteutuma
Kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen.	Kustannukset/asukas eivät ylitä valtakunnallisessa vertailussa saatuja keskimääräisiä kustannuksia.	Kustannukset asukasta kohti olivat vuonna 2009 17,86 €. Vuoden 2009 valtakunnallisia vertailutietoja ei ole saatavilla.

Henkilöstö ja uudistuminen

Kriittiset menestystekijät

- keskittyminen osaamisen vahvistamiseen ympäristöstrategian toteutuksen kannalta olennaisilla aloilla

Mittari

- erityiskoulutukseen osallistuminen

Strateginen päämäärä	Tavoitetaso	Toteutuma
Ajan tasalla oleva osaaminen ja tehokkaat työtavat.	Henkilöstö osallistuu koulutukseen väh. 2 pv/v.	Henkilöstö on osallistunut koulutukseen keskimäärin vähintään 2 päivää vuonna 2009.

Palvelun järjestäminen ja tuotantotavat

Kriittiset menestystekijät

- yhteistyön sujuvuus

Mittari

- vuosittainen arviokokous

Strateginen päämäärä	Tavoitetaso	Toteutuma
Seudullinen palvelutuotanto.	Pidetään yhteistyökuntien kesken vuosittainen toiminnan arviointikokous ja lisäksi tarpeen mukaan kuntakohtaisia virkamieskokouksia.	Kuntakohtaisia virkamieskokouksia on järjestetty keväällä 2009 kaikkien sopimuskuntien kanssa. Yhteistyökuntien virallinen arviointikokous pidettiin 15.9.2009.

Asiakas ja kuntalainen

Kriittiset menestystekijät

- Korkeatasoinen elintarvikeeturvallisuus ja hyvä talousveden laatu
- Hakemusten ja ilmoitusten joustava ja laadukas käsittely

Mittarit

- Ruokamyrkytysten ja vesiepidemioiden määrä, omavalvonnan kattavuus ja toimivuus
- Hakemusten ja ilmoitusten käsittelyaika

Strateginen päämäärä	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvä terveys.	Ruokamyrkytysten ja vesiepidemioiden määrä 0. Elintarvikevalvonta kohdennetaan riskinarvioinnin perusteella oikeisiin kohteisiin. Talousveden laatuun vaikuttavien riskien ennalta kartoittamiseen kiinnitetään huomiota.	Ruokamyrkytys-epidemioita on ollut yksi. Yhtään vesivälitteistä epidemiaa ei ole raportoitu.
Toimivat ja laadukkaat peruspalvelut.	Hakemusten käsittely 2 - 3 kuukauden sisällä ja ilmoitusten 30 vrk:n sisällä.	Maastoliikennelain mukaisten hakemusten käsittelyaika oli 1–3 kuukautta. Ympäristöluvista puolet käsiteltiin kolmen kuukauden sisällä. Yhtä lukuun ottamatta (käsittelyaika 10 kk, olemassa oleva toiminta) kaikki neljän kuukauden sisällä. Meluilmoituksista saatiin käsiteltyä lähes kaikki 30 vuorokauden sisällä ja kaikki alle kahdessa kuukaudessa.

Vetovoimainen kaupunki ja maakunta

Kriittiset menestystekijät

- Vesistöjen hyvä vedenlaatu ja käytettävyys

Mittari

- Virkistyskäytön kannalta tärkeiden vesistöjen levähavaintojen ja hygieenisen tilan (uimarannat), ravinnetilan ja virkistyskäyttölaadun järjestelmällinen seuranta.

Strateginen päämäärä	Tavoitetaso	Toteutuma
Houkutteleva asuin- ja vapaa-ajan ympäristö.	Vedenlaatua seurataan laaditun seurantaohjelman mukaisesti. Seurantatuloksista tiedotetaan säännöllisesti. Seuranta on toteutettu ja tiedotettu ennalta hyväksytyin suunnitelman mukaisesti.	Alueen virallisia uimarantoja on seurattu säännöllisin näytteenotoin. Uimavesinäytteiden hygieeninen laatu on ollut pääosin hyvä.

Talouden tunnusluvut

Ympäristölautakunnan taloudelliset tulostavoitteet toteutuivat hyvin. Ympäristölautakunnan nettomenot alittuivat 65.000 eurolla. Suurin alitus menoissa syntyi henkilöstösivukulujen alenemisesta. Myyntituottoja on kertynyt selvästi budjetoitua enemmän. Toimintatuotot lisääntyivät ennen kaikkea ympäristöterveydenhuollon uusien tupakkalain mukaisten tupakan vähittäismyyntilupien käsittelymaksuista. Lisäksi maksuja korotettiin vuoden 2009 alusta lähtien viidellä prosentilla.

Ympäristöpalvelujen talousarvion toteutui seuraavasti:

o Tulot 516.300 €

o Menot 1 385.000 €

o Netto 869.600 €

Kuluttajaneuvonta on siirtynyt vuoden 2009 alussa valtion hoidettavaksi. Kuluttajaneuvonnassa oli yksi viranhaltija, joka hoiti Mikkelin lisäksi Hirvensalmen, Mäntyharjun ja Ristiinan kuluttajaneuvonnan. Vakinaisen henkilökunnan määrä väheni yhdellä vuoteen 2008 verrattuna.

UYmpäristöterveydenhuolto

Yleisen terveysvalvonnan tehtävien hoitoa varten on toimipisteet Mikkelissä ja Mäntyharjussa. Mäntyharjun toimipisteen yhteydessä on myös eläinlääkärin vastaanottotilat. Lisäksi erilliset eläinlääkärin vastaanottotilat sijaitsevat Mikkelissä, Pertunmaalla ja Haukivuorella.

Henkilöstö

Terveysvalvonta:

Terveysvalvonnan johtaja Arja Holopainen

Toimistos sihteeri Kaija Ringbom

Terveysinsinööri Markku Halttunen

Terveystarkastaja Hannu Hulkkonen

Terveystarkastaja Marko Nyysönen

Terveystarkastaja Kalle Nieminen

Terveystarkastaja Mari Pöyry

Terveystarkastaja Sanna Toivanen

Terveystekniikan opiskelijat Lasse Lähde ja Jonne Raatikainen Mikkelin Ammattikorkeakoulusta työskentelivät terveystarkastajaharjoittelijoina touko-elokuussa.

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkäri Antti Tukiainen
 Eläinlääkäri Kari Särkkä, virkavapaalla 14.7.2009 asti
 Eläinlääkäri Risto Toijonen, osa-aikaeläkkeellä
 Eläinlääkäri Minna Rantalainen, virkavapaalla 28.7.2009 asti
 Eläinlääkäri Helena Niilo-Rämä, osa-aikaeläkkeellä
 Eläinlääkäri Suvi Kähkönen-Valtola, virkavapaalla
 Virkavapaitten sijaisina ovat toimineet
 Eläinlääkäri Emilia Heinikainen
 Eläinlääkäri Salla Perkkiö
 Eläinlääkäri Kirsi Govenius
 Eläinlääkäri Emmi Klemetti

Laitosapulainen Minna Talka, 50 %
 Vastaanottoavustaja Merja Saarenpää, 50 %

Eläinlääkäreiden vuosilomien sijaisina ovat toimineet Paula Nyberg ja Laura Arminen. Lisäksi lyhyemmissä sijaisuuksissa ja päivystäjänä ovat toimineet Elina Tapio, Tiina Tanskanen sekä Tiina Juselius.

Eläinlääkintähuollossa tehtiin vuonna 2009 sairaskäyntejä 1834 ja pieneläimiä hoidettiin vastaanotoilla 3625. Eläinlääkäreiden virkamatkoja tehtiin 207.

Elintarvikevalvonta

Elintarvikelainsäädäntö uusiutui vuonna 2006. Uuden lainsäädännön myötä elintarvikevalvonnan maksullisuus ja suunnitelmallisuus lisääntyi. Elintarvikevalvontaa on suoritettu lautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Tarkastuskohteiden tarkastustiheydet on määritetty kohteiden riskinarvioinnin perusteella. Elintarvikevalvonnan osalta toteutettiin tarvittavat tarkastukset laitoksiin. Elintarvikehuoneistojen tarkastukset suunnattiin ensisijaisesti kohteisiin, joissa toimintaan liittyy suurimmat riskit. Valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten lisäksi elintarvikevalvontaa toteutettiin projekteina sekä suurissa yleisötapahtumissa tehtävillä tarkastuksilla. Kaikkiaan elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehtiin vuoden 2009 aikana 667. Tarkastettuja kohteita oli yhteensä 330.

Alkutuotannossa kaupungineläinlääkärit ovat tehneet valvontaa maidontuotantotiloilla sekä eläinperäisiä elintarvikkeita tuottavissa kohteissa, muita alkutuotantokohteita ei ole tarkastettu. Vuonna 2009 osallistuttiin kolmeen Etelä-Savon yhteiseen elintarvikevalvontaprojektiin. Projekteissa selvitettiin uppopaistorasvojen laatua, kaupan ja alueen laitosten valmistaman jauhelihan laatua sekä lounaspöydässä tarjottujen ruokien mikrobiologista laatua. Vuonna 2009 raportoitiin yksi ruokamyrkytystapaus. Viranomaisnäytteitä otettiin Eviran pyynnöstä tai epäilyn perusteella. Laitoksista otettiin näytteitä ennalta tehdyn suunnitelman mukaisesti. Elintarvikenäytteitä otettiin yhteensä 129 kpl.

Euroopan Unionin komission tarkastajat tekivät kesäkuussa Suomeen tarkastuskäynnin. Käynnin tarkoituksena oli tarkastaa erityisesti siipikarjalaitosten viranomaisvalvontaa. Mikkeliissä komission tarkastajat selvittivät kahden päivän aikana alueemme kahden liha-alan laitoksen viranomaisvalvonnan toimivuutta ja lainmukaisuutta. Lisäksi tarkastajat tarkastivat Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen valvontayksikön organisaatiota, laatujärjestelmää ja tarkastustoimintaa, sekä erityisesti elintarvikevalvonnan järjestämistä.

Tupakkavalvonta ja lääkelain mukainen nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myynnin valvonta

Tupakkalain muutoksen myötä säädettiin uusia tehtäviä terveysturvallisuudelle. Tupakan vähittäismyynti tuli luvanvaraiseksi ja myyntilupien myöntäminen ja valvonta on ympäristöterveydenhuollon tehtävä. Tupakan vähittäismyyntilupaa piti hakea 30.6.2009 mennessä. Myyntilupahakemuksia tuli yhteensä 190. Myyntilupien käsittely on työllistänyt koko loppuvuoden.

Tupakkavalvontaa tehtiin vuonna 2009 elintarvikevalvonnan tarkastusten yhteydessä. Valvonta kohdistui pääasiassa tupakan myynnin valvontaan.

Vuonna 2009 nikotiinikorvausvalmisteiden myyntilupia haettiin neljä kappaletta. Kaikille myönnettiin lupa.

Asumisterveys

Asumisterveyteen liittyvien tarkastusten määrä on pysynyt edellisten vuosien tasolla. Kaikkiaan asunnontarkastuksia oli noin 150 kpl ja koulujen, päiväkotien yms. kokoontumishuoneistojen tarkastuksia 232 kpl. Edelleen merkittävimmät terveyshaittojen aiheuttajat ovat kosteusvauriot ja puutteellinen ilmanvaihto. Koulujen sisäilmaongelmien selvittely on edelleen työllistänyt merkittävästi. Mikrobiaitojen selvittämiseksi on tehty runsaasti mittauksia ja otettu erilaisia mikrobinäytteitä. Lisäksi on entistä enemmän tehty myös haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) määrityksiä sisäilmasta ja rakennusmateriaaleista lähinnä muovimattopäästöjen selvittämiseksi.

Koulujen, päiväkotien yms. kokoontumistilojen tarkastuksia varten on vuoden 2008 alusta lähtien laadittu terveydensuojelulain edellyttämä valvontasuunnitelma. Suunnitelman mukaiset tarkastukset on kohdistettu riskinarvioinnin pohjalta terveydensuojelunkannalta tärkeisiin kohteisiin.

Mikkelin kaupungille on perustettu eri osapuolia edustava sisäilmatyöryhmä, joka laati vuoden 2007 aikana oppaan toimintamalliksi sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kaupungin kiinteistöissä. Myös Ristiinaan on perustettu sisäilmatyöryhmä, johon kuuluu terveysturvallisuuden edustaja. Ongelmakiinteistöihin on perustettu sisäilmatyöryhmiä tarpeen mukaan myös kohdekohtaisesti.

Talous- ja uimaveden valvonta

Vesilaitosten riskejä on kartoitettu yhdessä vesilaitosten kanssa.

Vuoden 2009 aikana on aloitettu vesilaitoksen erityistilanneoppaan laatiminen

Mäntyharjun vesilaitokselle. Opasta laatii Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelija päättötönsä.

Uudet uimarantoja koskevat määräykset on huomioitu ja tiedotettu uimarantojen ylläpitäjille.

Uimakaudella seurattiin näytteenotoin ja tarkastusten avulla virallisten EU-uimarantojen (isot uimarannat) ja muiden yleisten uimarantojen vedenlaatua. Osallistuttiin valtakunnalliseen sinileväseurantaan ja sen lisäksi levähavaintojen perusteella suoritettiin tarkastuksia uimarannoilla. Terveysturvallisuuslain ja tuoteturvallisuuslain osalta suoritettiin uimarantojen turvallisuuden tarkastukset kaikilla uimarannoilla ennen uimakauden alkua.

Tuoteturvallisuusvalvonta

Valtakunnallisessa tuoteturvallisuuden valvontaohjelmassa on erityiseksi painopistealueeksi määritetty mm. palveluiden turvallisuuteen liittyvien asioiden paikallinen käsittely.

Valtakunnallisena valvontaprojektina vuonna 2009 on ollut uimarantojen turvallisuuden valvonta.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen alueella tuoteturvallisuusvalvontaa on keskitetty erityisesti alueella tuotettujen palvelujen turvallisuuden valvontaan. Vuonna 2009 on valvottu hiihtolaturjen, huvipuistojen sekä kuntosalien turvallisuutta.

Lisäksi on tarkastettu mm. leikkikenttien, skeittauspaikkojen, karting- keskusten sekä ohjelmapalveluyritysten turvallisuutta.

Alueen virallisten uimarantojen turvallisuus tarkastettiin ennen uimakauden alkua ensimmäisen uimavesinäytteenoton yhteydessä. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 60. Lisäksi tarkastettiin viiden uimahallin/uima-altaan turvallisuus.

Tarkastettiin kolmen suuren yleisötapahtuman turvallisuus. Tarkastetut tilaisuudet olivat: St Michel-ravit, Jurassic- Rock sekä Vaakuna-ralli.

Tuoteturvallisuuslain mukaisiin tarkastuksiin käytettiin aikaa yhteensä 66 htpv sekä muihin tehtäviin 52 htpv. Yhteensä tuoteturvallisuusvalvontaan käytettiin 118 henkilötyöpäivää, eli noin 0,53 henkilötyövuotta.

Kuluttajaviraston suosituksen mukaan valvontayksikössä tulee olla laskennallisesti yksi kokopäiväinen tuoteturvallisuusvalvontaa suorittava henkilö /100 000 asukasta. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella on asukkaita n. 65 300, työajan tarve tuoteturvallisuusvalvonnassa olisi näin 0,65 henkilötyövuotta.

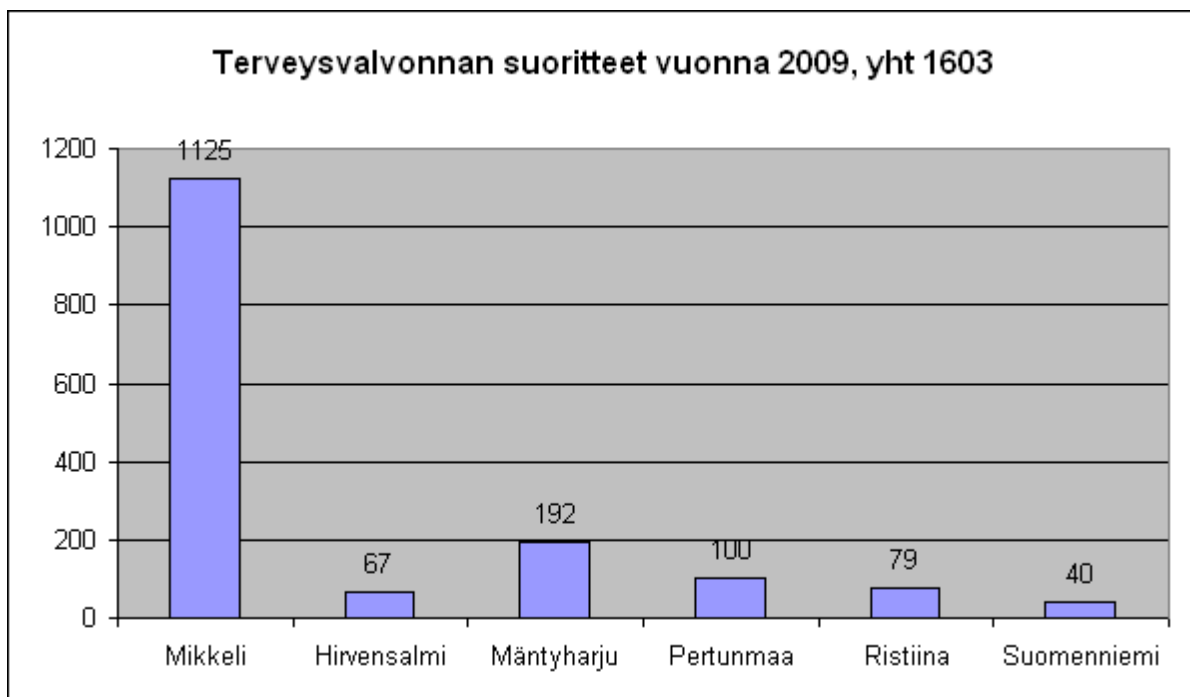
Muu toiminta

Lautakunnan delegoimia lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 108. Ne koskivat pääosin elintarvike- ja muiden huoneistojen hyväksymistä.

Ympäristöterveydenhuollon henkilökunta on käynyt luennoimassa mm. seuraavista aiheista vuonna 2009:

- Päiväkotienleikkivälineiden ja muiden palveluiden turvallisuus
- Uimarantojen turvallisuus
- Suurtalouksien omavalvonta ja HACCP
- Marjanviljelijöiden omavalvonta
- Lisäksi on esitelty terveystarkastajan työtä Ammattikorkeakoulun opiskelijoille.

Ympäristöterveydenhuollon suoritteet vuonna 2009

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelutehtävien hoitoa varten on toimipisteet Mikkelissä ja Mäntyharjussa.

Hankkeet

Osallistuttiin Mikkelin kaupungin teknisen toimen kanssa Efeko Oy:n hankkeeseen Ympäristönsuojelun kustannukset ja vaikuttavuus. Mikkelin on yhtenä kaupunkina kehittämässä ympäristökustannusten ja -tulosten määrittämistä ja laskentaa. Hankkeessa yhteistyötahoina on mm. Kuntaliitto ja Tilastokeskus. Ensimmäinen ympäristötilinpäätös valmistui vuodesta 2005 ja se oli liitettyä koko kaupungin tilinpäätökseen. Viime vuonna valmistui vuoden 2008 ympäristötilinpäätös.

Aloitettiin Mikkelin ympäristöstrategian 2005-2014 päivitystyö ja energia- ja ilmastostrategian laadinta. Työtä johtaa keskeisten lautakuntien ja sidosryhmien edustajista koostuva ohjausryhmä sihteerinä ympäristöpäällikkö. Käytännön valmistelutyötä on tehty seuraavissa työryhmissä: energia- ja ilmastoasiat, vesi- ja jätevesiasiat ja ympäristöterveydenhuolto.

Osallistuttiin Itä-Suomen ilmasto- ja energianeuvontayksikön valmistelutyöhön. Sekä Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulossopimukseen että maakuntaliiton maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaan saatiin maininta valtakunnallisen energianeuvonnan palvelukeskuksen perustamisesta.

Osallistuttiin Mikkelin elinkeinostrategian valmistelutyöhön erityisesti ympäristöliiketoiminnan ja uusiutuvan energian alalla.

Sidosryhmäyhteistyö

Osallistuttiin mm. seuraavien ohjausryhmien työskentelyyn:

Valtatie 5 parantaminen välillä Pitkäjärvi-Asema (Mikkelin ohikulkutie) tiesuunnitelman laatimisen hanke- ja ympäristöryhmät – erityisesti osallistuttiin hulevesien käsittelyn sekä pohjaveden suojauksen yleissuunnitteluun

Mikkelin satama-alueen yleiskaavoitusta valmisteleva ohjausryhmä

Lappeenrannan teknillisen yliopiston Mikkelin yksikön bioenergiaprofessori-hankkeen ohjausryhmä

Russia services -hankkeen ohjausryhmä

Vesienhoidon Etelä-Savon yhteistyöryhmä ja kaksi alatyöryhmää

Etelä-Savon pohjavesien suojeluohjelma-projektin ohjausryhmä

Etelä-Savon jätehuollon neuvottelukunta

Etelä-Savon maakuntaohjelmaa valmisteleva yritysfoorumi

Etelä-Savon ympäristökasvatustyöryhmä

Mikkelipuiston kehittämishankkeen ohjausryhmä

Kyyvesi-hankkeen ohjausryhmä

Esitelmät

Ympäristönsuojelun henkilöstö on toimintavuoden aikana pitänyt mm. seuraavat esitelmät ja luennot:

Ympäristöpäällikkö Timo J. Lehtonen

Uusiutuvan energian käytön ja energiatehokkuuden edistäminen Mikkelissä, Energian käytön tehostaminen kunnissa –seminaari Kajaanissa 20.1.

Ympäristöpalveluiden toiminnan esittely Haukivuoren aluejohtokunnalle 23.2.
 Ympäristövastuullisuus suunnittelussa, Mikkelin ammattikorkeakoulun kaupunkisuunnittelun kesäkoulu 27.5.
 Improving the eco-competitiveness of Mikkeli Region, Kuopion yliopiston tutkijakoulu 9.6.
 Improving the eco-competitiveness of Mikkeli Region, Ifpra Europe 2009 Congress 17.6.
 Ekologisen jalanjäljen pienentäminen, Lions Club Mikkeli 19.11.
 Luontoarvot kaavoituksessa, Mikkelin ammattikorkeakoulun jatko-opintokurssi 10.12.

Melu

Käsiteltiin 46 ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaista ilmoitusta melua ja ääntä aiheuttavasta toiminnasta. Ilmoituksista oli 23 Mikkelistä, kaksi Hirvensalmelta, yhdeksän Mäntyharjulta, kolme Pertunmaalta, kuusi Ristiinasta ja kolme Suomenniemeltä. Ilmoituksista 72 % koski maa-ainesten käsittelyä (louhinta, murskaus yms.) tai rakentamista, 22 % ulkoilmakonsertteja ja 6 % moottoriurheilutapahtumia.

Melumittauksia tehtiin valvontamittauksina vuonna 2009 kymmenessä eri kohteessa (tieliikenne, murskausasema, yhdyskuntamelu, lämpölaite, muovitehdas, tanssilava, konsertti).

Ilmanlaatu

Ympäristöpalvelut käynnisti yhdessä Savonlinnan ja Pieksämäen kaupunkien ja paikallisten energiantuotantoyhtiöiden kanssa viisi vuotta kestävästä ilmanlaadun mittauksesta (hengitettävien hiukkasten jatkuvatoimiset mittaukset). Vuosina 2009 ja 2010 mittaukset tehdään Mikkelissä Porrassalmenkadun mittauspisteessä. Mittauspalvelut ostetaan J.P. Pulkkisen Kalibrointi Ky:ltä.

Maatalouden ympäristöasiat

Käsiteltiin 26 nitraattidirektiivin mukaista lantapatteri-ilmoitusta (Mikkeli 12, Mäntyharju 6, Ristiina 3 Pertunmaa 2 ja Suomenniemi 3).

Vesiasiat

Tehtiin veden laadun seurantaselvitykset seuraavista vesistöistä: Ukonveden valuama-alue 4.151: Ala – Säynätjärvi ja Moisiojärvi; Emolanjoen valuama-alue 4.153: Iso – Vuolinko, Likolampi ja Pankalampi; 4.156 Myllyjoen valuama-alue: Kaihlanen ja Tervanen; Syysjärven alue 4.162: Pieni – Särkämäinen; Lylyjoen valuama-alue 4.164: Avojärvi; Toplasen valuama-alue 4.165: Aihonen (Aihostenlampi); Ylä-Rievelin - Enonveden alue 14.172: Enonvesi.

Toteutettiin terveystarkastuksen kanssa leväseurantaa toimialueen uimarannoilla ja -paikoilla ja julkaistiin ajantasatieto levätilanteesta verkkosivuilla.

Mikkelissä tarkastettiin vesi- ja viemäriverkostoon liittymättömiä/määräaikaisen vapautuksen saaneita kiinteistöjä Mikkelin Vesilaitoksen toiminta-alueella ja Salapirkon vesiosuuskunnan alueella. Lautakunnassa käsiteltiin kolme vesihuoltolain mukaista poikkeuslupahakemusta yleiseen vesijohdoton ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta ja virkamiespäätöksiä tehtiin vapautushakemuksista/jatkoaikahakemuksista neljä.

Vesilain mukaisia valvonta-asioita (ruoppausilmoitukset, ojitusasiat, vesistön muuttaminen) kirjattiin 83.

Osallistuttiin Kymijoen - Suomenlahden ja Vuoksen vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmien laadinnan ohjausryhmätyöskentelyyn ja työryhmätyöskentelyyn.

Jätevesiasiat

Jätevesiasetuksen toimeenpanoon liittyvää tiedottamista jatkettiin osallistumalla vesiosuuskuntien perustamisvaiheen kokouksiin ja muiden keskeisten sidosryhmien järjestämiin tapahtumiin.

Käytiin läpi ja lausuttiin osa Haukivuoren Salonnenän vesiosuuskunnan alueella ja Mikkelin Nieluslammen rannalla sijaitsevien kiinteistöjen sekä Ristiinassa Hartikkalan kylän Ketveleentien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät. Työssä lausuttiin kaikkiaan 52 kiinteistön jätevesijärjestelmien nykyinen tilanne. Lisäksi annettiin yksittäisiä lausuntoja 11 kiinteistön jätevesijärjestelmistä.

Saatiin rahoitus kaksivuotiselle (2010-2011) jätevesineuvoja-hankkeelle. Ympäristötarkastaja Anne Luttinen valittiin hankkeen projektipäälliköksi.

Pilaantuneet maat ja kemikaalivalvonta

Pilaantuneiden maiden valvonnassa tehtiin yhteistyötä kuntien ja Etelä-Savon ympäristökeskuksen kanssa. SOILI-kohteiden kunnostus on edennyt. Kunnostettavina kohteina ovat kyläkauppojen yhteydessä olleet jakelupisteet. Vuoden 2009 lopussa Mikkelin seudulla luovutettiin 12 valmistunutta SOILI-kohdetta maanomistajille. Osassa on vielä toimenpiteitä menossa.

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut on ollut mukana selvittämässä yksityisten henkilöiden kiinteistökauppojen jälkeen todettuja maaperän pilaantumisasioita (vanhat jätekuopat). Näitä on käsitelty roskaamisasioina.

Kemikaalivalvonnassa ei vuoden 2009 aikana ollut pohjoismaista markkinavalvontahanketta. Valvonnassa keskityttiin erikoiskemikaalien merkintöihin. Kolmentoista auto- ja venekemikaalin merkinnöistä annettiin huomautus. Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa selvitettiin noin 30 kiinteistön öljysäilön vaihdon tai öljysäiliön tarkastuksen jälkeinen tilanne.

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut selvitti noin 10 öljyvahinko- tai muun kemikaalivahingon jälkeistä tilannetta. Etelä-Savon pelastuslaitos, Metsäsairila Oy ja Mikkelin Seudun ympäristöpalvelut järjesti pelastuslaitoksen henkilökunnalle koulutuksen öljyllä pilaantuneiden maiden vastaanotosta ja käsittelystä.

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen työntekijä on osallistunut yhteiseen Saimaan alueella tapahtuvaan öljyvahingon torjuntakoulutukseen (EnSaCo). Kuntien työntekijät ovat erityisesti paneutuneet öljyvahinkotilanteen maa- ja vesialueen rajapinnalla tapahtuvan öljyntorjunnan yksityiskohtiin.

Jätehuollon valvonta

Ympäristöpalvelut on ollut mukana Mikkelin kaupungin, Ristiinan kunnan, Metsäsairila Oy:n sekä jätehuoltoyrittäjien yhteisessä hankkeessa, jossa konsultin toimesta on verrattu järjestetyn jätehuollon vaihtoehtoja.

Yhdessä Metsäsairila Oy:n kanssa toteutettiin jätehuoltomääräysten toteutumisen valvontaa jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen osalta. Jätehuollon valvontaan ja roskaamiseen kohdistettiin 151 toimenpidettä. Kyselyn (28.12.2009-21.1.2010) avulla kartoitettiin 150 anttolalaisen kiinteistön sako- ja umpikaivojen jätteiden käsittelyn vaihtoehtoja.

Luontoasiat

Toimintavuoden aikana valmistui laaja julkaisu Mikkelin luonto ja arvokkaat luontokohteet. Julkaisun on laatinut Joensuun yliopistossa biologiaa opiskeleva Julia Hämäläinen.

Mikkelin kaupungin alue on 2000-luvulla tapahtuneiden kuntaliitosten seurauksena kasvanut suuresti. Mikkelin kaupungin ympäristönsuojelutoimisto ja sen seuraajat Mikkelin seudun ympäristö-

keskus ja nykyinen Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut ovat 1980-luvun lopusta alkaen tehneet/teettäneet toimialueensa luonnon perusselvityksiä. Mm. Mikkeliin liittyneiden Anttolan ja Mikkelin Maalaiskunnan kuntien alueelta laadittiin 1990-luvun puolivälissä yhteenvetoraportit kuntien luonnosta ja arvokkaista luontokohteista. Viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana on myös yleis- ja asemakaavojen laadinnan yhteydessä tehty kultakin kaava-alueelta luontoselvitys. Suomen liittyminen EU:iin toi mukanaan runsaasti uusia luontoa koskevia säädöksiä, mm. luonto- ja lintudirektiivin. Viime vuosina on perustettu runsaasti uusia luonnonsuojelualueita ja myös tieto Mikkelin luonnosta on kasvanut suuresti. Nyt oli aika laittaa koko Mikkelin luontotieto yksiin kansiin.

Arvokas luonto työntyy aivan Mikkelin kaupungin keskustaan. Hanhilammen harjumaasto vesistöineen on mukana Euroopan arvokkaimpien luontoalueiden Natura 2000-verkostossa.

Kuva: Timo J. Lehtonen

Julkaisussa on kuvaus Mikkelin luonnon yleispiirteistä; kallio- ja maaperän yleispiirteistä, vesistöistä, metsien rakenteesta, kasvillisuudesta ja eläimistöä. Sen jälkeen on kuvattu kaikki virallisesti perustetut suojelualueet ja esitelty eri suojeluohjelmiin kuuluvat kohteet. Julkaisusta selviää mm., että kaupungin kokonaisalasta noin viidennes on vesien peitossa ja kaikkiaan kaupunkialueelta löytyy n. 770 erikokoista järveä ja lampea. Yli 100 hehtaarin suuruisia järviä on 40 kpl.

Pääosa kaupungin suoalueista sijaitsee entisen Haukivuoren alueella, jossa lähes kolmannes maa-alasta on yli metrin paksuisen turvekerrostuman peitossa. Laajimmat luonnontilaiset suot ovat Suurenaukeansuo - Joenpolvensuo, Kakrialansuo, Vänkkäänsuo, Kurjenlamminsuo, Suurisuo ja Tuhkaa.

Putkilokasvien kokonaislajimäärä Mikkeliissä on arviolta 500 lajia. Lintulajeja Mikkeliissä on havaittu kaikkiaan 255, joista kaupunkialueella varmasti tai todennäköisesti pesiviä on 143 lajia. EU:n *lintudirektiivin* (luonnonvaraisten lintujen suojelusta vuonna 1979 annettu direktiivi) lajeista 41 lajia on havaittu Mikkeliissä. Näiden joukossa ovat mm. ampuhaukka, hiiripöllö, harmaapäätikka, kaakkuri, kaulushaikara, kehrääjä, luhtahuitti, pikkusieppo, ruisräikkä, suopöllö ja valkoselkätikka.

Vuonna 2008 Riista- ja kalatalouden tietokantaan ilmoitettiin 150 ilveshavaintoa. Karhusta ja sudesta ilmoitettiin kummastakin 20 havaintoa. Liito-oravasta on havaintoja noin 150 eri paikasta. EU:n luontodirektiivin lajeista Mikkeliissä esiintyvät lisäksi ainakin saimaannorppa, sauikko, pohjanlepakko, korvayökkö, vesi- ja viiksisiippa sekä viitasammakko. Tiedot perhoslajeista perustuvat

Mika Laitisen ja Juha Pöyryn kesällä 1988 keräämään luetteloon. 1980-luvulta on havaintoja lähes 470 lajista. Kalalajeja Mikkelissä on havaittu 23.

Yksityismaille on maanomistajan hakemuksesta perustettu 90 luonnonsuojelualuetta. Näistä yli 30 sijoittuu Luonterin saaristoon ja 13 Kyyveden saaristoon. Muista suojelualueista merkittävimpiä ovat Kakrialansuo, Launinsuo, Kurjenlamminsuu, Konijärvi, Viljakanvuori, Tuhkaa, Hujas, Hiidenvuori sekä aivan kaupungin keskustan tuntumassa sijaitsevat Hanhilammen, Raviradan säästömetseen ja Urpolanjokilaakson suojelualueet. Asetuksella vanhojen metsien suojelusta on Kyyvedelle, Mikkelin ja Kangasniemen rajalle perustettu Revonsaarten ja Pyysaarten suojelualueet. EU:n Natura 2000-suojelualueverkoon Mikkelistä sisältyy 17 kohdetta. Näistä merkittävimmät ovat Luonterin ja Kyyveden keskeiset saaristoalueet, Suurenaukeansuo, Kakrialansuo, Launinsuo, Väнкäänsuo, Viljakkalan metsät, Taloahon metsä, Hanhilampi ja Pahalampi.

Valtakunnallisten soiden, lintuvesien, lehtojen, rantojen ja vanhojen metsien suojeluohjelmien kohteita sekä valtakunnallisesti arvokkaita maisemakohteita Mikkelissä on 15. Maisemakohteet ovat Neitvuori sekä Saksalanharju-Haukivuoren kirkonkylä.

Neitvuoren laelta avautuu valtakunnallisesti arvokas maisema.

Kuva: Timo J. Lehtonen

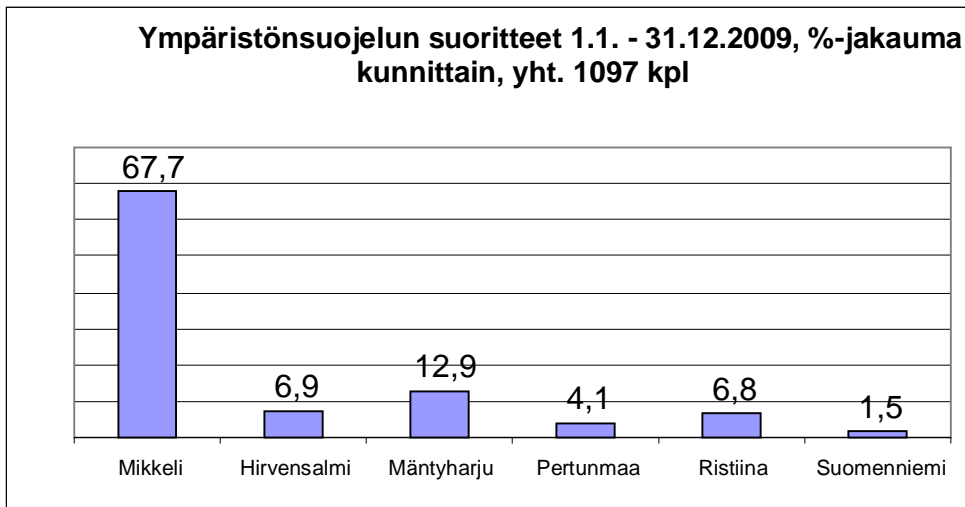
Luonnonmuistomerkkeinä on rauhoitettu 24 puuta tai puuryhmää, Otavan kirkkokivet ja Pursialan hiidenkirnu.

Muu ympäristövalvonta

Laitosten ja yritysten tarkastuksissa keskityttiin vuoden 2000 jälkeen luvitettujen toimintojen tarkastuksiin ja ympäristöluvista vaadittujen vuosiraporttien toimittamiseen.

Maa-ainestenottoaikoista, joilla on ympäristölupa tai meluilmoituspäätös, pyydettiin toimittamaan muuttuneen lainsäädännön mukaiset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat.

Valvontarekisteriin (LIMS) kirjattiin vuoden aikana ympäristövalvonnan osalle 1097 merkintää tarkastuksista, mittauksista, lausunnoista tai muista vastaavista toimenpiteistä. Kunnittain jakauma oli seuraavanlainen:

Ympäristökasvatus

Ylläpidettiin Urpolan luontokeskusta. Päävalvojaksi oli palkattuna 4,5 kk ajaksi Heta Pöyry. Hänen lisäksi Urpolassa työskenteli apuoppaina ja ympäristökasvatuksen avustajina kuusi koululaista kuukauden työsuhteissa. Kesän teemana oli ympäristötaidekasvatus.

Elokuussa luontokeskuksella oli koko perheen tapahtuma. Kesä- ja heinäkuussa ala-asteikäisille pidettiin luontokerhoa torstaisin. Keskuksessa vieraili 1383 kävijää, joista lapsia oli 828.

Ympäristöpalvelut on yhtenä toimijana mukana Etelä-Savon ympäristökasvatustoimijoiden luomassa yhteistyöverkostossa ja kehittämissyöryssä.

Kaupunginjohtaja Mikander aloitteesta ympäristöpalvelut tilasi Mikkelin Ekotorilta 10 kierrätysosista valmistettua ekofillaria, jotka menivät mm. kotipalvelun, vanhustenpalvelun, Miset Oy:n, Mikke ry:n ja ympäristöpalveluiden käyttöön.

Henkilöstö

Ympäristönsuojelun tulosalueen henkilöstöön kuuluivat:

Ympäristöpäällikkö Timo J. Lehtonen

Ympäristötarkastaja Marita Savo

Ympäristötarkastaja Raija-Leena Heino

Ympäristötarkastaja Anne Luttinen

Vs. ympäristötarkastaja Tiina Kamula, 16.3. – 16.9.

Ympäristösuunnittelija Heikki Tanskanen (vuorotteluvapaalla 16.3. – 16.9.)

Tp. biologi Julia Hämäläinen 4.5. – 31.8.

Urpolan luontokeskuksen valvoja Heta Pöyry, 16.4.–31.8.

Lisäksi Urpolan luontokeskuksen apuoppaina toimivat Senni Pöyry, Elina Saavalainen, Sofia Partanen ja Timka Silvonen ja päiväkotien ympäristökasvatusavustajina Hilikka Hyytiäinen ja Saara Auvinen. Kunkin työsuhde oli kuukauden pituinen.

Ympäristöpäällikkö piti kehityskeskustelut vakinaisen henkilöstön ja Tiina Kamulan kanssa. Ympäristöpäällikkö osallistui johtamistaidon erikoisammattitutkinnon (JET) suorittamiseen tähtäävään koulutukseen.

Julkaisut

Mikkelin luonto ja arvokkaat luontokohteet

Mikkelin kaupungin ympäristöstrategia vuosille 2005 – 2014, seurantaraportti vuosilta 2005-2008

Mikkelin seudun vesistötkimukset vuonna 2008

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintakertomus vuodelta 2008

Mikkelin ympäristötilinpäätös vuodelta 2008

Ympäristöpalveluiden henkilökunnan koulutus- ja retkeilypäivä suuntautui Ristiinaan, jossa tutustuttiin mm. Astuvansalmen kalliomaalauksiin.

Kuvat Timo J. Lehtonen